

Plan van aanpak:

Visie op onderwijshuisvestingsbeleid

1. Aanleiding: Ontwikkelingen en knelpunten
2. Doelstelling en beoogd resultaat
3. Wetgeving en andere verplichtingen die van toepassing zijn
4. Aanpak: procesbeschrijving en werkzaamheden
5. Spelers in het veld
6. Aanverwante beleidsterreinen
7. Projectfasering

Onderwijshuisvesting staat in het brandpunt van de belangstelling. Tot voor kort jaarlijks sprake was van programma's waarmee scholen werden aangepast of zelfs uitgebreid. Inmiddels doet zich nu een tegengestelde ontwikkeling voor. De samenstelling van onze bevolking verandert drastisch. Enerzijds speelt er een (dubbele) vergrijzing, maar dat is in het kader van dit rapport amper relevant. Anderzijds ontgroent Montferland snel. In een periode van tien jaar zal het aantal basisschoolkinderen afnemen van 2761 (2014) tot 1806 (2023).

In de gemeente Montferland kenmerkt zich door veel kleine scholen. Dit hangt samen met veel maar kleine kernen. Door de ontgroening, in combinatie met de kleine scholen, ontstaat er druk op het voortbestaan van deze scholen. Voorbeelden van (dreigende) sluiting hebben al gespeeld in Loil, Nieuw-Dijk, Loerbeek en Stokkum.

In het Raadsprogramma 2014-2018 heeft het thema onderwijs(huisvesting) een centrale plaats gekregen. Onder andere is genoemd dat er een totaalplan voor onderwijshuisvesting moet komen.. Tevens zijn op dit vlak twee moties aangenomen, in april en in september 2014.

1. Aanleiding: Ontwikkelingen en knelpunten

Demografische gegevens

Zoals hierboven al aangegeven neemt het aantal kinderen de komende jaren af, zelfs tot meer dan 35% over 10 jaar. Dit is een gegeven.

Scholen en leefbaarheid

De dreigende sluiting van scholen heeft in kleine kernen een leefbaarheidsdimensie. De school wordt gezien als bindende factor in de lokale samenleving. Sluiting wordt vaak ervaren als verarming en verschraling.

Kwaliteit van onderwijs

De druk op de kwaliteit van onderwijs wordt groter. Dit hangt samen met onderwijskwaliteit, personeel, betaalbaarheid en innovatieve kwaliteit.

2. Doelstelling en beoogd resultaat

Doelstelling

Doel van het op te stellen plan is een goede spreiding van basisscholen in de gemeente, met inachtneming van de handhaving van een goede kwaliteit van het onderwijs. Hierbij is het openhouden van alle basisscholen geen primair doel. Kwaliteit staat voorop. Nevendoelen zijn dan:

- open en tijdige communicatie naar ouders en kernen over eventuele sluiting (of juist niet) van scholen (verwachtingenmanagement);
- gezamenlijke visie over spreiding in plaats van ad hoc discussies per kern.

Resultaten

De doelstelling dient te resulteren in een totaalplan waarin de visie van de gemeente Montferland op onderwijshuisvesting en spreiding van scholen is opgenomen. Het gaat nadrukkelijk om de huisvesting van de scholen, en niet om de inhoud van het onderwijs, want dit is een competentie van de schoolbesturen. Het plan wordt opgesteld met de schoolbesturen, omdat zij in de gebouwen inhoud geven aan het onderwijs. Met andere woorden, we streven niet alleen naar een gemeentelijke visie (die gezien de beperkte gemeentelijke bevoegdheid op zich leidend kan zijn), maar ook voor draagvlak voor en commitment met deze visie.

Afbakening

Het op te stellen rapport gaat over onderwijshuisvesting voor basisonderwijs, niet over:

- voortgezet onderwijs;
- speciaal onderwijs (De Ziep en St. Christoffel);
- onderwijsinhoudelijke/pedagogische onderwerpen;
- leefbaarheid per kern.

Het rapport gaat dus over basisscholen en welke voorwaarden er gelden voor de aanwezigheid daarvan.

3. Wetgeving en andere verplichtingen die van toepassing zijn

Relevante wetgeving:

- Wet Primair onderwijs (WPO)
- Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Montferland
- Stichting- en opheffingsnorm tot 1 augustus 2018 (o.b.v. WPO)

Er is op dit gebied al een aantal gemeentelijke documenten beschikbaar, nl:

- Bestuurlijke onderwijsvisie op demografische krimp (2012)
- Rapport 'Onderzoek behoud Basisscholen in de gemeente Montferland' (2014)

Hierbij is het van belang (nogmaals) te vermelden dat de bevoegdheid tot het al dan niet in stand houden van basisscholen ligt bij de betreffende schoolbesturen en niet bij de gemeente.

Uitzondering hierop vormt het openbaar basisonderwijs, waarvoor de gemeente bevoegd gezag is. In Montferland bestaat één school voor openbaar basisonderwijs (O.B.S. Montferland), als onderdeel van stichting Reflexis.

4. Aanpak

Inhoudelijk wordt het plan voorbereid door het college. Hiervoor zal een medewerker fungeren als procesbegeleider en voorbereider van beslisdocumenten.

Bij het opstellen van het rapport zullen de volgende activiteiten worden ondernomen:

1. uitnodigen schoolbesturen voor aftrap en medewerking;
2. voorbereiden visie gemeente en afstemming met visie schoolbesturen;

3. gezamenlijk visie vaststellen en bespreken met wijk- en dorpsraden;
4. voorleggen visie aan gemeenteraad.

5. Spelers in het veld

Veel instanties en ook individuele burgers hebben een mening over 'de school'. Valkuil is om met de hele samenleving te gaan praten over scholen; duizend meningen, duizend visies. Daarom dienen we het aantal gesprekspartners te beperken tot:

- Schoolbesturen, i.c. Stichting Primair Onderwijs de Liemers (SPOL), Stichting Katholiek Onderwijs Bergh (SKOB), Stichting Kindergemeenschap Albert Schweitzer, Stichting Reflexis en Stichting Schoolbestuur Laetare.
- Wijk- en dorpsraden.

Medezeggenschapsraden betrekken wij niet in dit plan; communicatie met deze organen laten wij nadrukkelijk bij de schoolbesturen. Het plan stellen we op met de schoolbesturen, zijn hebben dan ook een inhoudelijke rol bij de totstandkoming. De wijk- en dorpsraden zullen wij consulteren.

6. Projectfasering

Wij richten ons op het voorleggen van de visie aan de gemeenteraad in het eerste kwartaal van 2015.